

Sprawozdanie z II Wydziałowego Dnia Komisji Edukacji Narodowej „Rekreacje, czyli rozerwanie umysłu pracą szkolną utrudzonego”

Poznań, 14 października 2024 roku

14 października 2024 roku, już po raz drugi, Zakład Historii Kultury i Edukacji WSE UAM w Poznaniu, w składzie osobowym: prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk, prof. UAM dr hab. Krzysztof Ratajczak, prof. UAM Katarzyna Kabacińska-Łuczak, dr Mikołaj Brenk, dr Michał Nowicki, dr Konrad Nowak-Kluczyński, dr Anna Wojewoda oraz doktorantka Sarah Taylor-Jaskólska z udziałem Koła Naukowego Historii Kultury i Edukacji zorganizował II Wydziałowy Dzień Komisji Edukacji Narodowej pod hasłem: „Rekreacje, czyli rozerwanie umysłu pracą szkolną utrudzonego”. Głównym celem tego wydarzenia było przybliżenie społeczności akademickiej faktów związanych z działaniami Komisji Edukacji Narodowej oraz XVIII-wiecznych gier, zabaw i rozrywek jako form odpoczynku od nauki. To cykliczne spotkanie było okazją do uwrażliwienia społeczności akademickiej na ważne dziedzictwo Komisji Edukacji Narodowej. Wydarzenie składało się z dwóch części. Pierwsza – oficjalna część odbywała się w auli w budynku D, zaś po południu rozpoczynała się druga część w postaci warsztatów, gier i zabaw oraz gry terenowej, rozlokowana po całym Kampusie Ogrody.

W części oficjalnej spotkanie otworzyły: Dziekan kadencji 2016-2024 prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, która patronowała organizacji Dnia KEN zarówno w roku ubiegłym, jak i w obecnej jego odsłonie oraz Prodziekan WSE prof. UAM dr hab. Sylwia Jaskulska, która reprezentowała władze dziekańskie kadencji 2024-2028 i w imieniu Dziekana prof. UAM dr hab. Waldemara Segieta objęła patronat nad świętem edukacji.

Następnie na scenę wkroczyli młodzi artyści z klasy V Szkoły Podstawowej nr 71 im. Janusza Kusocińskiego w Poznaniu, którzy zaprezentowali przedstawienie teatralne: „Komisja Edukacji Narodowej oczami młodych”, wyreżyserowane przez nauczycieli: Cezarego Horla i Martę Paluszak. Przedstawienie w sposób niezwykle zabawny oraz pouczający, z zachowaniem faktów historycznych, opowiadało historię Komisji Edukacji Narodowej z 1773 roku. Licznie zgromadzona w auli społeczność nagrodziła aktorki i aktorów gromkimi brawami.

W celu usystematyzowania wiedzy z dziedziny Komisji Edukacji Narodowej prelekcję zatytułowaną: „Komisja Edukacji Narodowej – czym była? Kilka faktów” wygłosił specjalista w zakresie dziejów edukacji staropolskiej, znawca Komisji Edukacji Narodowej, współautor dwóch książek na jej temat, jednego z wykonawców projektu badawczego: *Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela – koncepcje, doświadczenia i inspiracje*, realizowanego w latach 2012-2018 przez Instytut Historii Nauki im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów Pol-

skiej Akademii Nauk – dr Michał Nowicki z Zakładu Historii Kultury i Edukacji WSE UAM.

Zamykając część wykładową, uczestnicy wydarzenia zostali zaproszeni do wysłuchania referatu, zatytułowanego „Cacka, zabawki i gry – czyli czym i w co się bawiono w czasach Komisji Edukacji Narodowej”, który wygłosiła prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk, badaczka dziejów edukacji staropolskiej, współautorka książki na temat Komisji Edukacji Narodowej, wykonawczyni projektu badawczego: *Komisji Edukacji Narodowej model szkoły i obywatela – koncepcje, doświadczenia i inspiracje*, realizowanego w latach 2012-2018. Profesor jest też autorką wielu publikacji na temat zabaw i zabawek dziecięcych.

Już po raz drugi, w ramach Wydziałowego Dnia Komisji Edukacji Narodowej odbywającego się w murach Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu, odbył się konkurs „Mowa pochwalna na cześć szkoły. Reforma edukacji na miarę XXI wieku”. Konkurs na najlepszą wizję reformy polskiej edukacji, podobnie jak całe wydarzenie, jest organizowany przez Zakład Historii Kultury i Edukacji Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w Poznaniu. Honorowy patronat nad wydarzeniem objęli: prof. zw. dr hab. Zbyszko Melosik, Prorektor ds. relacji z otoczeniem społecznym Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Kierownik Szkoły Nauk Społecznych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz prof. zw. dr hab. Agnieszka Cybal-Michalska, Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu kadencji 2016-2024, która była jednocześnie przewodniczącą Kapituły Konkursu. W skład Kapituły Konkursu weszli także: prof. zw. dr hab. Dorota Żołądź-Strzelczyk (kierowniczką Zakładu Historii Kultury i Edukacji), prof. UAM dr hab. Katarzyna Kabacińska-Łuczak, prof. UAM dr hab. Krzysztof Ratajczak, dr Mikołaj Brenk, dr Konrad Nowak-Kluczyński, dr Michał Nowicki oraz dr Anna Wojewoda.

Celem Konkursu jest uwrażliwienie społeczności akademickiej na ważne dziedzictwo Komisji Edukacji Narodowej, która, przystępując do dzieła reformy systemu oświaty, postanowiła zaprosić do współpracy wszystkich obywateli potrafiących wypowiedzieć się w tej sprawie. Organizatorzy chcą przypomnieć przez to, że kwestia dbałości o edukację jest wspólnym obowiązkiem i wymaga publicznego dyskursu niezależnie od czasu.

Wynik przedstawił koordynator Konkursu – dr Konrad Nowak-Kluczyński, który następującymi słowami opisał tegoroczne zmagania:

W imieniu pracowniczek i pracowników Zakładu Historii Kultury i Edukacji oraz Kapituły Konkursu „Mowa pochwalna na cześć szkoły. Reforma edukacji na miarę XXI wieku” w ramach II Wydziałowego Dnia Komisji Edukacji Narodowej dziękuję wszystkim autorkom, autorom, osobom autorskim za przesłane prace konkursowe. Otrzymaliśmy inspirującą informację zwrotną. Tegoroczne postulaty okraszone zostały nutą nostalgii za czasami szkolnymi, jednakże osobom autorskim obca jest tzw. teflonowa tożsamość (...). Każda praca to edukacyjna podróż, nawet kosmiczna, nie-rzadko na gapę i na pochybel rozkładowi jazdy, która portretuje szkołę jako placówkę wychowawczo-edukacyjną pełną sprzeczności, przestarzałych reguł oraz jako

wspólnotę, gdzie każdy jest inny, czyli wyjątkowy. I są to refleksje śmieszno-smutne, straszno-komiczne, ale także zadziorne językowo. Krajobraz słowa jest płynny, zmieniający się z każdym akapitem, stylistycznie zaskakujący, gramatycznie nieoczywisty. Autorzy mierzą się z pojęciem „nowej szkoły” i starej przestrzeni oraz portretem „dobrego pedagoga” wskazując na jego potrzebę ustawicznego aktualizowania wiedzy czy metodyki warsztatu pracy. Z przeszłości szkolnej wyłaniają się przemilczane historie mieszczące się w plecaku bez markowej metki, obciążonym książkami i emocjami, ale także wiara w zmianę wynikającą nie tylko z potrzeby „tu i teraz”, lecz długofalowej (r)ewolucji (...) „Inaczej mówiąc” bo takim tytułem opatrzona została zwycięska mowa, laureatką II edycji Konkursu została studentka pedagogiki resocjalizacyjnej z elementami kryminologii WSE UAM – pani Wiktoria Guza za bycie czułą przewodniczką po jawnie głoszonych i głęboko skrywanych postulatach”.

Wiktoria Guza odebrała nagrodę z rąk Dziekan Wydziału Studiów Edukacyjnych kadencji 2016-2024 – prof. zw. dr hab. Agnieszki Cybal-Michalskiej oraz Prodziekan ds. projektów, ewaluacji, sprawozdawczości naukowej i współpracy międzynarodowej Wydziału Studiów Edukacyjnych kadencji 2024-2028 – prof. UAM dr hab. Sylwii Jaskulskiej, dziękując Kapitulę Konkursu oraz wszystkim zebranym osobom za to wyróżnienie.

W drugiej części spotkania społeczność studencka miała możliwość poznać zasady oraz spróbować swoich sił w grach i zabawach z czasów Komisji Edukacji Narodowej, które prowadzili prof. UAM dr hab. Katarzyna Kabacińska-Łuczak oraz dr Mikołaj Brenk, a także wziąć udział w grze terenowej przygotowanej i koordynowanej przez dr Annę Wojewodę oraz mgr Sarę Taylor-Jaskólską. Odbyły się także warsztaty czytania rękopisów i starodruków z czasów KEN prowadzone przez dra Michała Nowickiego oraz cieszące się ogromną popularnością certyfikowane warsztaty „LEGOonstrukcje tekstów Komisji Edukacji Narodowej” prowadzone przez dra Konrada Nowaka-Kluczyńskiego, popularyzatora i autora publikacji z zakresu społecznych i edukacyjnych zastosowań klocków LEGO.

Zakład Historii Kultury i Edukacji już teraz zaprasza na kolejny III Wydziałowy Dzień Komisji Edukacji Narodowej Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM w 2025 roku, który zostanie poświęcony podręcznikom.

Konrad Nowak-Kluczyński

ORCID 0000-0002-7814-1650

Anna Wojewoda

ORCID 0000-0002-8925-0123